

Veel belangstelling voor mini

Ruim tweehonderd arbeidsdeskundigen verzamelden zich op 8 maart in Houten voor het minisymposium 'Arbeidsparticipatie van mensen met een visuele beperking'. De middag werd georganiseerd door Platform AD11 in samenwerking met regio West. Sprekers uit wetenschap en praktijk bespraken de kansen en mogelijkheden van visueel beperkten op de arbeidsmarkt

Namens platform AD11 heette Mieke Rabou iedereen van harte welkom. Speciale dank ging uit naar arbeidskundige Michel van Lookeren wiens Buro Obol twintig jaar bestaat. "Michel heeft voor een mooi samengesteld programma van gastsprekers gezorgd." Dagvoorzitter Monique Klompé opende het minisymposium. "Er zijn in Nederland circa 76.000 blinden en 222.000 mensen slechtzienden. Al met al een aanzienlijke groep mensen die hier mee te maken heeft. De vraag is waar je als arbeidsdeskundige nu je kennis vandaan haalt." Ze had enkele goede tips. Allereerst natuurlijk de Kennisbank van

onze eigen website arbeidsdeskundigen.nl, ook de Nederlandse Oogvereniging, Bartiméus en Visio hebben veel nuttige tips en informatie, net als gespecialiseerde bedrijven als Buro Obol en Eye2Work. "En natuurlijk via bijeenkomsten als deze", aldus Monique Klompé.

Monique stelde vast dat er betrekkelijk weinig onderzoek is gedaan naar re-integratie van blinden en slechtzienden. Iets dat bevestigd werd door Inge Houkes, assistent professor aan Maastricht University. Ze werkt met een team aan de ontwikkeling van een assessmentinstrument dat visueel gehandicapten helpt bepalen welke factoren ze moeten aanpakken om de kans op werk te vergroten. "In ons literatuuronderzoek kwamen we 22, voornamelijk Amerikaanse, studies tegen." Wel leverde het interessante feiten op. Zo is tussen 33 en 42% van de visueel gehandicapten aan het werk en is er geen lineair verband tussen de mate van beperking en de arbeidsparticipatie. Ook maakt het voor de arbeidsparticipatie niet uit of mensen vanaf de geboorte of pas later visueel beperkt zijn (geworden). Wel van (positieve) invloed zijn: een arbeidsverleden,

een groot sociaal netwerk en zelfstandigheid/zelfredzaamheid. Daarnaast spelen individuele factoren een rol. Zo maken mannen überhaupt meer kans, net als ouderen en hoogopgeleiden (vanwege hun kennis/ervaring/arbeidsverleden) en inwoners van verstedelijkte gebieden (meer werkgelegenheid). Verder concludeert Inge Houkes dat zelfvertrouwen en motivatie meer effect hebben dan bijvoorbeeld braille kunnen lezen.

Geringe participatie

Opvallend is de geringe arbeidsparticipatie. "Als je de kleine contracten en het SW-werk niet meerekent, blijft de arbeidsparticipatie steken op 28%. Wel zijn mensen redelijk tevreden over hun werk, maar ze ervaren onder employment: ze werken onder hun niveau of verdienen minder dan mensen die wel goed zien."

Van de niet-werkenden is maar 5% actief op zoek. Een veel groter deel zoekt niet, maar is wel bereid om werk te accepteren. "Ze vinden werk zoeken ingewikkeld, weten niet goed waar ze op kunnen solliciteren of er is geen directe noodzaak omdat er een kostwinner is of een uitkering. Die sociale

Inge Houkes (Maastricht University)

Wouter Schakel (VUmc)

Michel van Lookeren (Buro Obol)

symposium visuele beperking

Richard Struve
vond zijn plek bij
de Nationale
Politie

Politie

Monique Blom, dienstenmanager bij de
Nationale Politie

zekerheid werkt ook belemmerend. Mensen zijn bang dat ze hun uitkering niet terugkrijgen als blijkt dat het met een baan toch niet lukt.”

Werk voorspellende en beïnvloedbare factoren zijn volgens Inge Houkes mobiliteit, acceptatie van de visuele beperking, optimisme en het niet hebben van psychosomatische klachten.

Vermoeidheid

En die klachten zijn er best vaak, bleek uit de presentatie van Wouter Schakel, junior onderzoeker bij het VUmc in Amsterdam. In opdracht van Visio en Bartiméus deed hij met zijn collega's onderzoek naar vermoeidheidsklachten bij volwassenen met visuele beperkingen. “De impact op het dagelijks leven is groot. Blinden en slechtzienden ervaren een lagere kwaliteit van leven, hebben vaker depressieve klachten en zijn over het algemeen minder tevreden over hun werk. Ook verdienen ze minder en ervaren minder steun en waardering voor hun werk.” Vermoeidheid is een belangrijk thema bij de doelgroep, stelt Schakel. “Het zit in de top vijf van revalidatiebehoeften van visueel beperkten.”

Uit zijn onderzoek blijkt dat het ziekteverzuim aanzienlijk hoger is: 33% ten opzichte van 5% in de controlegroep. Bovendien

ervaart 34% inefficiëntie door zijn visuele probleem en is er sprake van een problematisch hoge herstelbehoefte na het werk (53% t.o.v. 25%), met risico op psychische klachten. Visueel beperkten gaan ook vaak over grenzen heen om te kunnen blijven werken. De weinige behandelmogelijkheden beperken zich tot trainingen non-visueel werken of energiemangement in je werk.

Acceptatie

Als laatste spreker keek Michel van Lookeren terug op zijn leven als visueel beperkte en twintig jaar ondernemen met zijn re-integratiebedrijf Obol. Ook zijn boodschap luidde: accepteer je beperking en zorg voor mobiliteit, want daardoor ben je ook minder afhankelijk en vergroot je je kansen op werk. Ook moet er volgens Michel niet alleen aandacht zijn voor de psyche maar ook voor het omgaan met software. Hij richtte zich tot de arbeidsdeskundigen Voorzieningen in de zaal: “Wees ruimhartig in het toekennen van instructie.” Instructie helpt enorm mee in zijn streven om de participatiegraad van visueel beperkten omhoog te krijgen.

Het succesvolle minisymposium werd afgesloten door Tineke Epema, voorzitter van NVVA commissie regio West.

Vanuit de praktijk was Monique Blom uitgenodigd. Ze is dienstenmanager bij de Nationale Politie en zorgt met haar team dat medewerkers met een beperking aan de slag komen en blijven. “Er werken inmiddels negentig mensen met een visuele beperking bij de politie. En dat aantal zal verder stijgen.” Ze gaf in kort bestek aan welke route is afgelegd om zo ver te komen en waar de struikelpunten lagen. “Door een goede samenwerking met ICT, HRM, Veilig & Gezond Werken (arbo-dienst) en facilitair management, zijn we steeds beter in staat om aangepaste werkplekken te realiseren.”

Een van de visueel beperkte medewerkers is Richard Struve; hij deed met veel humor zijn levensverhaal. Een van zijn belangrijkste lessen: “Ik heb de lat altijd te hoog gelegd. Wilde doen wat anderen ook konden. Maar uiteindelijk bleek dat ik mijn beperking nooit emotioneel goed verwerkt had.” Na een burn-out is hij sinds anderhalf jaar weer met veel plezier aan de slag op de afdeling van Monique Blom bij de Nationale Politie.